

15_11_2019 > 16_02_2020

MoMu | ModeMuseum Antwerpen en Texture Kortrijk presenteren
@ Texture - Noordstraat 28 - Kortrijk
www.texturekortrijk.be - www.momu.be

Textiel

in

voor
—
zet

INTRO

DE KRACHT VAN STOFFEN ZONDER SLOGAN

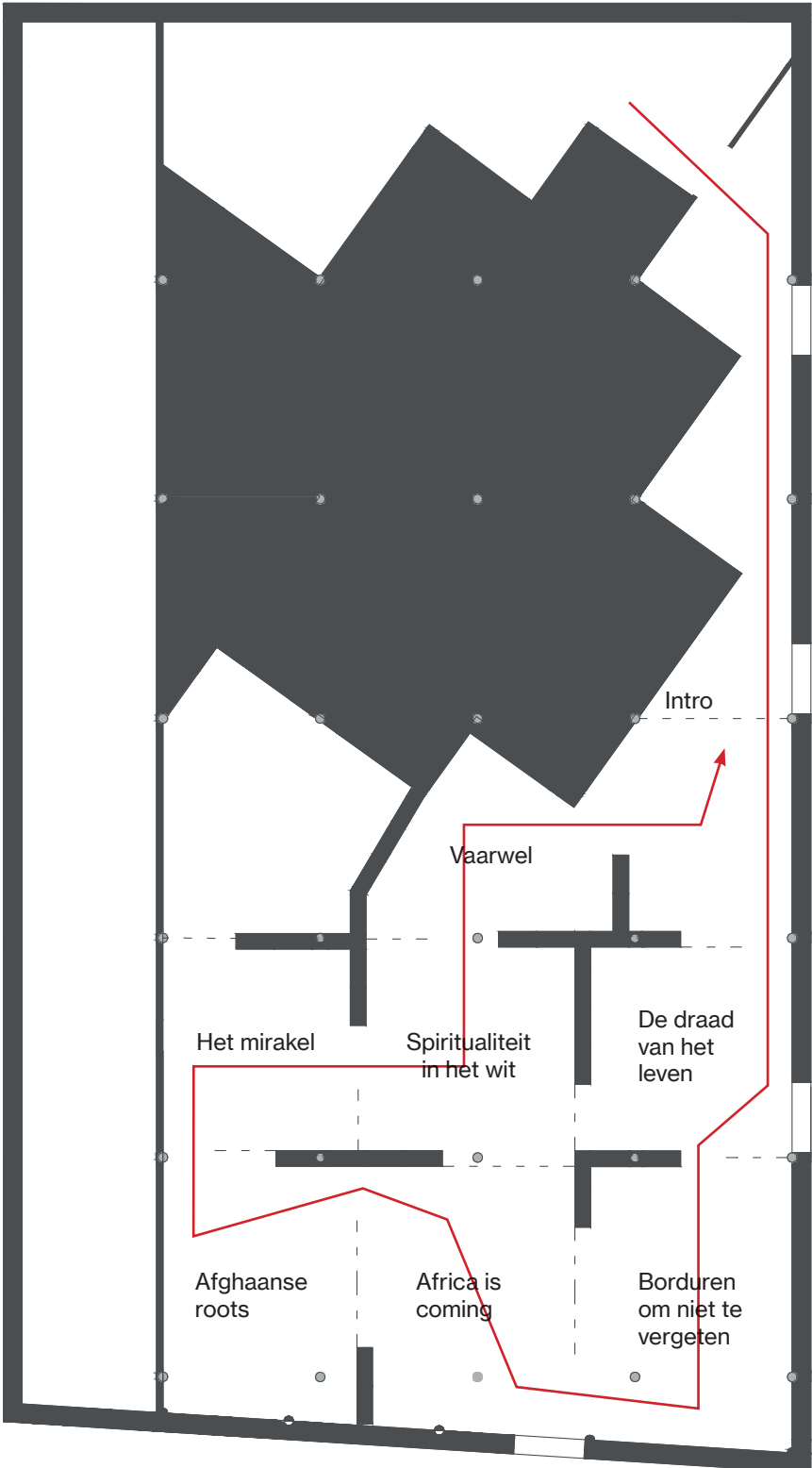
MoMu ModeMuseum Antwerpen en Texture presenteren de tentoonstelling en publicatie 'Textiel in Verzet: De kracht van stoffen zonder slogan' in samenwerking met fotografe Mashid Mohadjerin en journaliste Samira Bendadi. Met textiel als uitgangspunt gingen de curatoren op zoek naar nieuwe verhalen, die nauw aansluiten bij belangrijke thema's in hun eigen werk: activisme, de rol van vrouwen in verzet, migratie en ontheemding, culturele en sociale vervreemding en de zoektocht naar een culturele identiteit.

'Textiel in Verzet: De kracht van stoffen zonder slogan' geeft een stem en een gezicht aan het vaak stille verzet van mensen die wereldwijd vechten voor het

voortbestaan van hun gezinnen, gemeenschappen en de sociale cohesie van hun vertrouwde dagelijkse realiteit. Bendadi en Mohadjerin tonen in woord en beeld de pijn en het verdriet van dit gevecht, maar ook de ongelooflijke veerkracht, creativiteit en zin voor initiatief van mensen in ontheemde en traumatiserende situaties. De grote hedendaagse vraagstukken op vlak van migratie en culturele identiteit benaderen zij vanuit individuele en persoonlijke getuigenissen, die religieuze, culturele en nationale grenzen overschrijden. Hun zoektocht begon in Antwerpen, maar de verhalen die ze brengen nemen ons mee naar andere delen van de wereld, naar Parijs en Beiroet, Aleppo en Kaboel. Textiel is letterlijk en figuurlijk het verbindende element tussen de individuen, gemeenschappen en culturen.

GRONDPLAN

DE DRAAD VAN HET LEVEN

ZENA SABBAGH

Als ze het over “hier” heeft, dan heeft Zena Sabbagh het letterlijk over haar woonkamer. Die woonkamer heeft ze, na één jaar verblijf in de Libanese hoofdstad, omgetoverd tot een atelier en ontmoetingsplaats waar vrouwen via naaien, borduren en textieldruk de draad van hun leven terug proberen op te nemen. De warmte en de gezelligheid van de plaats omhelzen je zodra je haar appartement binnentreedt.

‘Het belangrijkste voor mij was dat deze mensen die alles verloren hebben, weten dat ze een plaats hebben in de maatschappij, dat ze burgers zijn. Ik wilde dat ze weten dat ze niet alleen schaduwen zijn.’

MAHA HOESSEIN

Drie jaar geleden hoorde Maha via een vriendin over het atelier van Zena. ‘Er is geen Palestijnse die niet kan borduren. Toen ik Zena zag, haar glimlach en haar warme ontvangst, kreeg ik meteen een goed gevoel. Ik was amper twee maanden in haar atelier, ze kende me niet echt goed, en ze leende me 100 dollar. Ik zei: “Ik ga naar Syrië, ik weet niet of ik terug kom. Ik weet niet of ik nog zal leven.” Zena zei: “Neem het geld aan en geef het terug wanneer je terug bent”.’

OM IMAD (ZEYNEB)

‘Ik wil uit mijn werkelijkheid vluchten, uit mijn verdriet. Ik wil sterk zijn voor mijn oudste zoon Imad die in Turkije is en die ik acht jaar lang niet heb gezien. Mijn dochter die in Egypte woont, heb ik vijf jaar niet gezien. Ik ben hier met mijn dochter. Ze is 15 jaar. Mijn man is ziek, lichamelijk en geestelijk. Als Imad hier was, zou dat beter zijn. Ik voel dat ik mijn kinderen nodig heb.’

BORDUREN OM NIET TE VERGETEN

SAMIRA SALAH

'Wat betekent het vandaag de dag om Palestijn te zijn?', vraagt Samira Salah zich af. 'Mijn dochter heeft de Franse nationaliteit, mijn andere dochter heeft de Duitse nationaliteit omdat hun mannen deze nationaliteiten hebben. Er werd onder de jonge generatie Palestijnen heel lang gediscussieerd over deze kwestie. Ze zijn tot de conclusie gekomen dat het niet een stuk papier is dat bepaalt wie je bent. Nationaliteit is geen identiteit. Uiteindelijk is de Palestijnse kwestie geen zaak van de Palestijnen alleen. Het is een universele en humane kwestie. Je hoeft geen Palestijn te zijn om de zaak van de Palestijnen te omarmen en voor hun rechten op te komen. Daarom geloof ik in terugkeer.'

MALAK BAKOOR

'Ik vluchtte nooit als er gevochten werd. Iedereen ging weg en keerde terug als het rustig werd. Ik zag hoe uitpuittend dat was. Ik weigerde om mijn huis te verlaten. Toen op een bepaald moment de gevechten heviger werden en de mensen uit het dorp vluchtten, heb ik mijn kalmte bewaard en de kinderen voorbereid.' 'Op de dood?', vraag ik haar. 'Ja', zegt ze. 'Ik heb ze gewassen en hen de shahada [geloofsgetuigenis] laten uitspreken. In het begin waren ze bang en dat maakte me zenuwachtig. Ik heb hen gezegd dat Allah van ons houdt en dat we naar de hemel gaan. Toen ze zagen dat ik sterk was, werden ze ook sterk.'

AFRICA IS COMING

IDRISS EN ALPHA DIALO

'Toen ik met dit beroep begon, dacht ik dat ik één van de laatste couturiers zou zijn. Afrikaans textiel was voor de mama's. Nu willen jonge mensen die nooit een voet in Afrika hebben gezet in al hun feestelijke gelegenheden, van doop tot verloving en huwelijk, een Afrikaanse outfit dragen.'

Het verhaal dat de wax zijn oorsprong in Azië heeft omdat het geïnspireerd is op Indonesische batik en eind negentiende eeuw door het Nederlandse bedrijf Vlisco in het Afrikaanse continent werd geïntroduceerd, kennen Idriss en Alpha Dialo niet. Het interesseert hen ook niet. Wat zij weten is dat elk land eigen prints heeft en dat die van Ghana het populairst zijn, dat de beste waxstoffen uit Nederland komen en dat de Chinese wax van minder goede kwaliteit is. Het belangrijkste is dat Afrikaans textiel eigenlijk in Afrika zou moeten geproduceerd worden door Afrikaanse bedrijven. Het gaat uiteindelijk om economie.

'Ik weet dat veel Afrikanen dit niet begrijpen, maar ik behoor niet tot diegenen die de Afrikaanse staatshoofden de schuld geven', zegt Idriss als ik hem vraag naar de verantwoordelijkheid van de Afrikaanse leiders. 'Ik weet dat ze geen keuze hebben want telkens wanneer een staatsman nationalist is en van zijn volk houdt, werkt het niet. Hij wordt vermoord, of van iets beschuldigd. Het zijn de koloniale machten die beslissen.'

AFGHAANSE TROTTS

ZOLAYKHA SHERZAD

Het meisje dat op tienjarige leeftijd samen met haar ouders de oorlog ontvluchtte en in Zwitserland een veilig oord vond, is haar land van herkomst nooit vergeten. Al wist ze dat gevoel gedurende een lange periode te onderdrukken. 'Ik heb mijn land op een brutale manier verlaten. Als je tiener bent, probeer je je origine te verloochenen. Ik wilde in de Zwitserse context opgaan. Het is pas na mijn studies en nadat ik ben beginnen werken dat ik naar mijn wortels op zoek ging. Behalve wat nostalgische herinneringen, had ik geen aanknooppunten in Afghanistan.'

'Het is deels een terugkeer naar de bron, maar dan met een moderne visie. Modern staat niet gelijk aan Westers', benadrukt de ontwerpster. 'Modern betekent: dat wat we al hebben, herinterpreteren en geschikt maken voor het hedendaagse leven. Ik werk op elementen en concepten van oude kledingstukken. Voor de voering werk ik met stoffen met typisch Afghaanse motieven en bloemen. Aan de buitenkant breng ik elementen aan, o.a. via borduurwerk, die naar de Afghaanse cultuur verwijzen.'

'De Afghaanse trots is, zoals in alle culturen, wat de mensen ter plaatse maken. We hebben veertig jaar lang oorlog gekend en veel is verloren gegaan. Het is belangrijk om erop te wijzen dat onze geschiedenis er geen is van oorlog en interne conflicten. Onze geschiedenis is het resultaat van een externe invasie die vernietigend was, zowel fysiek als sociaal.'

HET MIRAKEL

ARPI MANGASSARIAN

'Het gebeurde in 1915. De vluchtelingenkaravaan ging door, maar mijn overgrootmoeder kon niet verder. Ze had geen kracht meer om door te stappen. De ezel die haar vervoerde was ze kwijtgeraakt. Ze had verschrikkelijk veel pijn aan haar knieën. Toen zei ze aan haar dochter, aan mijn grootmoeder dus: "Nazili, laat me hier, laat me met rust, ik wil verlost worden van de pijn." Mijn grootmoeder antwoordde: "Ik laat je niet achter, ik draag je op mijn schouders, op mijn rug." Mijn overgrootmoeder zei: "Luister, je vertrekt, je stapt verder en je kijkt niet achterom." Mijn grootmoeder heeft geluisterd. Ze liet haar moeder achter en stapte met de groep verder.'

'Mijn tante was naaister. Een deel van mijn vakantie bracht ik bij haar door. We hadden burens die sjiit waren. Ik hou er niet van om te praten over gemeenschappen. Mijn tante leerde meisjes uit de buurt naaien, maar dat niet alleen. Ze leerde hen ook hoe om te gaan met hun mannen en met hun omgeving. Ik luisterde en had bewondering voor haar. Ze zei tegen mij en tegen de andere meisjes: "In elke vinger van een meisje zit een bekwaamheid." Mijn tante heeft me beïnvloed. Stof heb ik bij haar leren kennen en borduurwerk ook.'

SPIRITUALITEIT IN HET WIT

DADA CHAWCHA

Dada Chawcha was altijd in het wit gekleed, zoals vrouwen na een zekere leeftijd vaak doen in Noord-Afrika, zeker als ze naar Mekka op bedevaart zijn geweest. Wit is het symbool van reinheid en onthouding van elke zonde. Dada Chawcha is echter nooit op bedevaart geweest. Ze had daar de middelen niet voor. Haar eigen begrafenis kon ze wel betalen en dat deed ze. Zoals gebruikelijk kocht ze zelf haar lijkwade, die ze vervolgens wegschonk. Ze at niet van het eten dat ze liet klaarmaken. Zo hoort het: de lijkwade die je nu koopt wordt door een ander gebruikt en je eet niet mee want je wordt verondersteld dood te zijn.

SOEFISME

Op de dichotomie tussen soefisme en islam werd en wordt steeds voortgebouwd. Islam wordt vandaag afgedaan als terreur en soefisme als de oplossing. Ook moslims maken gebruik van deze retoriek. 'Wanneer een taxichauffeur in Pakistan zegt dat hij soefi is, wil hij daarmee niet aangeven dat hij een bepaalde strekking aanhangt zoals soennisme of sjiisme. Het is wel zijn manier om te zeggen dat hij niet van die terroristen is. Het is een manier om bij Westerlingen te scoren', zegt Jonas Slaats.

Kleding heeft een hoge symbolische waarde bij de soefi-ordes. Een van de belangrijkste kledingstukken bij de Mevlevi is de hirka, een hemdachtig kledingstuk in wol of mantel met lange mouwen. Wie een hirka draagt, toont dat hij kennis heeft van de principes van de sekte waartoe hij behoort en van het religieuze recht. De hirka verwijst naar het wereldse leven, terwijl het witte onderkleed de lijkwade symboliseert. Als een Mevlevi-derwisj als onderdeel van de wervelende ceremonie zijn mantel afwerpt, betekent dit dat hij de wereld de rug toekeert om dichterbij God te komen.

VAARWEL

De Muezzin roept op tot het avondgebed. De vader vraagt met een handgebaar om hem op de grond te leggen, richting Mekka. Het is de tweede keer dat hij dat vraagt. De laatste keer. Hij is tot de laatste seconde bij bewustzijn en doet wat moet gedaan worden. Hij vergeet niet zijn shahada opnieuw uit te spreken. Ze zit naast hem en ziet hoe zijn ziel moeizaam uit zijn lichaam komt. De dood is zoals wol die uit een doornplant wordt gehaald, zo pijnlijk en zo moeilijk is het.

HALIMA

'Ik was voorzitter van een vrouwenwerking en vroeg de vrouwen of ze geïnteresseerd waren

in het thema 'doden ritueel wassen'. Dat waren ze. Ik heb als model gefungeerd. Ik was het lichaam dat moest gewassen worden en in de lijkwade gewikkeld. Het deed wel iets met mij. Ik ben in mijn rol gekropen en dacht: het is gedaan, het leven is voorbij, en wat nu? Heel veel vragen kwamen op dat moment bij mij op. "Wat heb ik met mijn leven gedaan?", vroeg ik me af.'

PRAKTISCH

Textiel in Verzet

15/11/2019 - 16/02/2020

Texture, Noordstraat 28, 8500 Kortrijk

Openingsuren: dinsdag t.e.m. zondag,
10u-17u (gesloten op maandag)

Prijzen: €6 / €4 kortingstarief

Rondleidingen met gids: €66, meer info
en reservaties: T +32 56 27 74 70

*Na Kortrijk verhuist de tentoonstelling naar
Kunsthal Extra City in Antwerpen en is daar te
zien van 21 maart tem 19 april 2020.*

PERS

MoMu - David Flamée

T +32 3 470 27 77

david.flamee@momu.be

Texture – Ann Vanrolleghem

T +32 56 27 74 72

ann.vanrolleghem@kortrijk.be

TEXTURE – MUSEUM OVER LEIE EN VLAS KORTRIJK

T +32 56 27 74 70

texture@kortrijk.be

www.texturekortrijk.be

MOMU – MODEMUSEUM ANTWERPEN

T +32 3 470 27 70

info@momu.be / www.momu.be

MoMu is gesloten voor renovatie-
en uitbreidingswerkzaamheden en heropent
in voorjaar 2021. Tijdens de renovatie kun
je genieten van een extra-murosprogramma
met tentoonstellingen en activiteiten op
verschillende locaties.

@texturekortrijk #texturekortrijk

@momuantwerp #momuantwerp

